

Spis treści

ZAMIAST WSTĘPU

Naukowcy — zbiorowość oddana nauce (Alicja Żywczok)	11
--	----

CZĘŚĆ PIERWSZA

Twórczość naukowa i profesjonalizm — aspekty etyczne oraz epistemologiczne

ROZDZIAŁ PIERWSZY

W kręgu autorytetu naukowego/autorytetu w nauce. Refleksje z perspektywy aksjologicznej (Urszula Ostrowska)	21
Wprowadzenie	21
Refleksje wokół fenomenu autorytetu naukowego/autorytetu w nauce	22
Kwestia współczesnego upadku autorytetu naukowego	30
Kilka uwag podsumowujących — w obronie autorytetu naukowego/autorytetu w nauce	32

ROZDZIAŁ DRUGI

Oryginalność — główny wyznacznik statusu naukowego (Alicja Żywczok)	37
Wprowadzenie	37
Pierwszeństwo indywiduum, indywidualności i indywidualizmu czy grupy, zespołowości i kolektywizmu?	40
Prymat kreatywności czy interaktywności naukowca?	45
Podsumowanie	50

ROZDZIAŁ TRZECI

Ku pełni twórczego człowieczeństwa w pedagogice (Jadwiga Lach-Rosocha)	53
Wprowadzenie	53
Idea konsilencji wiedzy według Edwarda O. Wilsona	54

Epistemologiczno-metodologiczne uwarunkowania idei jedności wiedzy	57
Badawcze inspiracje pedagogiki współczesnej	60
Podsumowanie	62

ROZDZIAŁ CZWARTY

Elitarny vs egalitarny wymiar twórczości naukowej w psychologii (<i>Marianna Dąbrowska-Wnuk</i>)	65
Wprowadzenie	65
Twórczy wymiar aktywności w obszarze psychologii potocznej i praktyki psychologicznej	67
Twórczy wymiar aktywności w obszarze psychologii naukowej	69
Uczony jako (nie)wybitny (od)twórca	73
Podsumowanie	78

CZĘŚĆ DRUGA

Misja, powołanie, posłannictwo, rola, zadania i obowiązki naukowców, czyli o intencjonalności wyzwań intelektualnych

ROZDZIAŁ PIERWSZY

Rola i powołanie uczonych — architektka i urbanisty (<i>Rafał Blazy</i>)	83
Wprowadzenie	83
Cele, zadania i wyzwania ludzi nauki	85
Autorytet naukowy i jego determinanty	90
Klasyczne i nowoczesne wzorce aktywności naukowej	93
Podsumowanie	95

ROZDZIAŁ DRUGI

Rola i posłannictwo współczesnego uczonego (<i>Maria Opiela</i>)	97
Wprowadzenie	97
Uczony — powołanie i rola. Uwagi terminologiczne	98
Osoba uczonego i cechy jego aktywności naukowej	100
Posłannictwo chrześcijańskiego uczonego	104
Podsumowanie	108

ROZDZIAŁ TRZECI

Rola pierwszych polskich lekarek w rozwoju nauk medycznych (<i>Halina Kulik, Józefa Dąbek</i>)	109
Wprowadzenie	109
Anna Tomaszewicz-Dobrska (1854—1918) — pierwsza polska lekarka	112
Justyna Budzińska-Tylicka (1867—1936) — pionierka medycyny społecznej, edukacji seksualnej i higieny szkolnej	116

Teodora Krajewska (1854—1935) — pierwsza kobieta lekarka w Bośni i Hercegowinie oraz Austro-Węgrzech	119
Maria Rajda-Kujawska (1893—1948) — pierwsza lekarka wywodząca się z rdzennej ludności Śląska, pionierka idei kształcenia pielęgniarek na Śląsku	122
Józefa Joteyko (1866—1928) — wybitna uczona, neurofizjolog, psycholog i pedagog	125
Podsumowanie	127

ROZDZIAŁ CZWARTY

Promotor dziś i jego zadania w zakresie prowadzenia prac dyplomowych studentów na seminarium

(<i>Anna Seredyńska</i>)	129
Wprowadzenie	129
Styl pracy nauczyciela akademickiego.	129
Oczekiwane przez studentów cechy nauczyciela akademickiego	131
Procedura badań	135
Styl pracy promotora	137
Cechy promotora	141
Związek między stylem pracy naukowej i cechami promotorów	143
Dyskusja nad wynikami badań	143
Podsumowanie	145

ROZDZIAŁ PIĄTY

Misja i dziejowe zadania naukowców — w myśli Josefa Ratzingera/Benedykta XVI

(<i>Łukasz Walaszek</i>)	147
Wprowadzenie	147
Poglądy Benedykta XVI na misję uniwersytetu i przyczyny kryzysu w nauce	147
Rozum i wiara, czyli o idei poszerzonego rozumu.	151
Priorytetowe zadania naukowców	154
Podsumowanie	157

ROZDZIAŁ SZÓSTY

Odpowiedzialność naukowca — wymiar indywidualny i społeczny (*Iwona Samborska*)

(<i>Iwona Samborska</i>)	159
Wprowadzenie	159
Indywidualny wymiar odpowiedzialności naukowca	160
Społeczny wymiar odpowiedzialności naukowca	164
Podsumowanie	166

CZĘŚĆ TRZECIA

**Odwieczne dylematy naukowców,
wzorce pokonywania barier zawodowych
oraz osiągnięcia poczucia sensu pracy naukowej**

ROZDZIAŁ PIERWSZY

Uczni o swojej sytuacji materialnej — w kontekście I Zjazdu Nauki
Polskiej (1920 rok)

<i>(Jan Piskurewicz)</i>	171
Wprowadzenie	171
Status nauki i sytuacja uczonych w Polsce — przedmiot obrad i treść ustaleń	172
Podsumowanie	182

ROZDZIAŁ DRUGI

Naukowiec na neoliberalnym rynku pracy

<i>(Justyna Dobrołowicz)</i>	185
Wprowadzenie	185
Istota neoliberalizmu	186
Konsekwencje urynkowania edukacji wyższej	187
Instrumentalny stosunek do nauki	187
Administracyjny nadzór w miejsce akademickiej wolności badań	188
Ekonomiczne myślenie o nauce	189
Neoliberalny uniwersytet jako miejsce pracy	190
Banalizacja życia akademickiego	190
Proletaryzacja ludzi nauki	193
Makdonaldyzacja uniwersytetu	195
Podsumowanie	197

ROZDZIAŁ TRZECI

Prestiż współczesnego naukowca w globalnej perspektywie świata
akademickiego

<i>(Danuta Anna Michałowska)</i>	199
Wprowadzenie: prestiż naukowca a zmiany w funkcjonowaniu uniwer- sytetu	199
Prestiż naukowca w świetle propozycji Ustawy z dnia 22 stycznia 2018	201
Konkurencyjność a postęp naukowy i wzrost prestiżu naukowca	202
Charakterystyka naukowców osiągających prestiżową pozycję	205
Podsumowanie: czynniki warunkujące sukces akademicki	209

ROZDZIAŁ CZWARTY

Naukowiec matka. Rozważania w perspektywie biograficznej

<i>(Beata Ecler-Nocoń)</i>	213
Wprowadzenie	213
Kapitał biograficzny — wyjaśnienie pojęcia	214

Fenomen macierzyństwa jako przełom w życiu kobiety naukowca — intuicyjny wgląd	215
Macierzyństwo w percepcji kobiet naukowców a kapitał biograficzny	217
Macierzyństwo jako trudny kapitał w biografii kobiety naukowca	218
Podsumowanie	223

ROZDZIAŁ PIĄTY

Wincenty Granat, Włodzimierz Sedlak — ludzie nauki i/czy ludzie wiary?

(Sławomir Chrost)	225
Wprowadzenie	225
Podstawowe terminy: „nauka” i „wiara”	225
Relacja między nauką i wiarą	227
Konwergencja nauki i wiary według Wincentego Granata (1900—1979) i Włodzimierza Sedlaka (1911—1993)	230
Podsumowanie	235

ROZDZIAŁ SZÓSTY

Od podziwu po rozczarowanie — 40 lat doświadczeń

(Sławomir Sztabryn)	237
Wprowadzenie	237
Uczeni wobec idei pluralizmu w nauce	237
Zagrożenia dla nauki oraz przewidywanie problemów	243
Podsumowanie	245

ROZDZIAŁ SIÓDMY

Wybrane uwarunkowania dobrostanu psychicznego młodych naukowców — adeptów nauki

(Joanna Kucharewicz)	247
Wprowadzenie	247
Wyznaczniki dobrostanu psychicznego młodych naukowców	248
Założenia metodologiczne badań własnych	252
Podsumowanie i wnioski	256

ROZDZIAŁ ÓSMY

Warunki pracy naukowców zatrudnionych na polskich i czeskich uczelniach

(Lucie Zormanová)	259
Wprowadzenie	259
Wynagrodzenie	259
Pensum dydaktyczne	262
Ścieżka kariery na uczelniach wyższych	264
Podsumowanie	267

ROZDZIAŁ DZIEWIĄTY

Dyskurs naukowców z innymi członkami społeczeństwa. Peter Singer i Harriet McBryde Johnson o wartości życia z niepełnosprawnością (<i>Mateusz Penczek</i>)	269
Wprowadzenie	269
Zarys poglądów Petera Singera	269
Jakość życia w ujęciu Petera Singera	272
Harriet McBryde Johnson i ruch na rzecz praw osób z niepełnosprawnością	274
Johnson na temat poglądów Petera Singera dotyczących jakości życia z niepełnosprawnością	276
Odpowiedź Petera Singera	279
Podsumowanie	281

ZAKOŃCZENIE

Dobro, prawda, wolność. Profesjonalizm ludzi nauki reprezentujących wartości akademickie (<i>Alicja Żywczoł</i>)	285
Bibliografia	293
Noty o Autorach	313
Summary	315